

МЕТОДИ ОБСТЕЖЕННЯ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ ЯК ПЕРША І НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЧАСТИНА РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Ірина Кудрич, Галина Хавелко

*Львівський державний університет фізичної культури,
м. Львів, Україна*

Вступ. В усьому світі спостерігається тенденція до зростання кількості захворювань опорно-рухового апарату (ОРА). За поширеністю захворювання опорно-рухового апарату є на третьому місці після хвороб органів кровообігу і травлення. У структурі первинної інвалідності вони посідають друге місце, за тимчасовою непрацездатністю – перше [2, 3]. За даними В. Ф. Башкірова, захворювання опорно-рухового апарату у спортсменів становлять 44,05 % [8].

Слід зауважити, що цей вид патології безпосередньо впливає на якість життя людини. Навіть з незначними порушеннями у кістково-м'язовій системі організму людина може стати помітно обмежена у своїх можливостях. Це своєю чергою призводить до погіршення фізичного і психічного стану пацієнта і згодом може зумовити розвиток супутньої патології.

Стиль життя сучасної молоді характеризується високим рівнем статичного, сенсорного та інформаційного навантаження і низьким рівнем загальної рухової активності, що є чинниками ризику розвитку порушень опорно-рухового апарату (ОРА).

Усі автори наголошують на провідній ролі гіподинамії у зростанні захворювань ОРА нетравматичного генезу. Засоби фізичної реабілітації є ефективними у лікуванні хворих як травматологічного, так і ортопедичного профілю. Досягнення проміжних цілей і мети фізичної реабілітації з меншими затратами ресурсів, особливо часового, свідчать про ефективність діяльності фізичного реабілітолога. Невчасно виявлені недоліки програми реабілітації можуть спричинити перехід функціональних порушень опорно-рухового апарату у незворотні структурні [3].

Достатньо велика кількість публікацій присвячена методам обстеження опорно-рухового апарату для діагностики захворювань у процесі лікарсько-педагогічного спостереження під час реабілітаційних заходів.

Мета дослідження – аналіз методів обстеження ОРА як невід'ємної складової частини реабілітаційного процесу.

Методи: аналіз та узагальнення науково-методичних джерел з цієї проблеми.

Результати та їх обговорення. Фізичний розвиток – це комплекс морфологічних і функціональних властивостей організму, який визначає масу, щільність і форму тіла, а у дітей і підлітків – процеси росту. Оцінювання фізичного розвитку допомагає визначити витривалість, працездатність, фізичну силу людини. Основними методами дослідження фізичного розвитку є соматоскопія (зовнішній огляд) і антропометрія (соматометрія), які проводять за загальноприйнятими методиками [1, 2, 3].

На думку науковців, будь-яке відхилення від правильного анатомічного статусу будь-якого елемента ОРА активує універсальний процес руйнування його системної організації, яке полягає у взаємообумовлених зміщеннях у просторі пасивних анатомічних одиниць (кісток, зв'язок тощо) і у зміні тонуусу його активних одиниць (м'язів). З плином часу ці зміни відповідно до механізму самоорганізації, який активує система управління з метою мінімізації енергозатрат, переходять в органічну фіксацію, у незворотні силими самого організму переродження тканин і елементів ОРА [4].

Провідні фахівці з фізичної реабілітації вважають обстеження першою і невід'ємною складовою частиною реабілітаційного процесу. Під час призначення засобів фізичної реабілітації необхідно провести поглиблене клінічне обстеження перед початком курсу і після його закінчення, за необхідності – і в середині курсу з використанням різних методів діагностики з урахуванням наявної патології, що характеризують стан серцево-судинної, дихальної, травної, нервової систем і опорно-рухового апарату [3, 5]. Ці дані дають змогу побудови, а потім – удосконалення індивідуальних програм реабілітації. Поряд з результатами функціональної діагностики із застосуванням функціональних проб необхідно враховувати показники фізичного розвитку пацієнта.

Функціональні розлади та початкові стадії захворювань ОРА, які виникають у період інтенсивного росту та розвитку організму, за умови несвоечасного виявлення та лікування переходять у хронічні форми, спричиняють вертеброгенні захворювання та негативно впливають на якість подальшого життя [2, 5].

Висновок. Раціональний добір і структура методів обстеження ОРА дають змогу оцінювати ефективність застосованих засобів і допомагають індивідуалізувати реабілітаційний процес.

Список використаних джерел

1. Букуп К. Клиническое исследование костей, суставов и мышц / К. Букуп. – Москва : Мед. лит., 2008. – 320 с.
2. Мухін В. М. Фізична реабілітація в травматології : монографія / В. М. Мухін. – Львів : ЛДУФК, 2015. – 428 с.
3. Герцик А. М. Структура процедури обстеження опорно-рухового апарату у фізичній реабілітації / А. М. Герцик // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : наук. моногр. / за ред. С. С. Єрмакова. – Харків : ХДАДМ (ХХІІІ), 2007. – № 9. – С. 23–25.
4. Медяник З. И. Системная реконструктивная терапия опорно-двигательного аппарата человека. Теория и практический опыт. / З. И. Медяник, Л. П. Попова. – Харьков : Бизнес Инвестор Групп, 2011. – 376 с.
5. Калмикова Ю. С. Методи дослідження у фізичній реабілітації: дослідження фізичного розвитку : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. культури і спорту напряму підготовки «Здоров'я людини»] / Ю. С. Калмикова. – Харків, 2014. – 104 с.